

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 46 (309)

Fredagen den 17 november 1893.

6:te årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och
kolorerade planscher kr. 9:—
Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50
Idun ensam » 5:—

Byrå:
Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr
(Aftonbladets hus.)
Prenumeration sker å alla post-
anstalter i riket.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 12—1.
Allm. Telef 61 47

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösnummerspris 15 öre
(lösn:r endast för kompletteringar)

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Platssökande» o. »Lediga platser»
25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Emma Linck.

Den bild, Idun här har att framställa för sina läsarinor, återger en i dessa dagar i hufvudstaden af tiden personlighet, hvilken var känd, älskad och högt uppbur, ej blott inom gränserna för vårt eget land, utan jämväl i utlandet. Hon föddes i Stockholm d. 11 mars 1823 och var dotter till den för längesedan afidne generalkonsul G. De la Grange. Sin uppfosturan erhöi hon i Altona. Naturen hade frikostigt utrustat henne med alla de gåfvor, som höja och adla ett människohjärta. Redan hennes sydländska utseende med de mörkt bruna, mandelformiga ögonen, tilldrog sig allas uppmärksamhet. Därtill kom en sprittande, liflig konversation och rika musikaliska anlag, som hon intill sen ålder alltjämt fortfor att odla.

Fru Linck var tvänne gånger gift. Först med häradshöfdingen Herman Linck, som afled efter några få års äktenskap, och andra gången år 1865 med medicinalrådet A.

G. Carlsson, hvilken förbindelse dock upplöstes 1873. I första äktenskapet ägde fru Linck en dotter, åt hvars sorgfälliga uppfosturan hon med en moders hela ömhet hängaf sig. Flickans svaga hälsa gjorde, att hon sällan kunde deltaga i sina jämnårigas lekar och förströelser. För att bereda dottern ett nöje, började fru Linck kläda sina tankar i ordets form — smärre berättelser eller bilder ur lifvet, och det var flickans högsta glädje, när modern själf uppläste dessa för henne.

På detta sätt gafs första impulsen till fru Lincks författarskap. Alla hennes omsorger om dottern voro dock förgäfv, ty vid nitton års ålder utslöknade den svaga lifsgnist. För att i någon mån mildra denna sorg, började Emma Linck att, mera än dittills, sysselsätta sig med skriftställereri. Hon ägde en rik fantasi och ovanlig lätthet att omkläda densamma i bild, och vi äga från denna tid hennes år 1877 i Göteborg utgifna, väl skrifna ro-

Äfven det stoltaste verk, i lifvet beredt, är förgängligt;
Hvad man i hjärtat har byggt ej ens en evighet nar.

Th. Körner.

maner »Förskjuten» och »På skilda vägar». Den förra utkom nyligen i Tyskland, af henne själf öfversatt till tyska språket. Dessutom har hon skrivit flere noveller, hvaraf en, »Familjen Dickman», af Svenska Familjjournalen prisbelönades med ett tusen kronor, samt talrika uppsatser och bidrag till illustrerade tidningar och tidskrifter. Många poem har hon öfverflyttat från olika språk och införlivat med vår litteratur, såsom: »Sorgestunder» af Karl Gerok, »Lifvets sång» af Longfellow, »Minnen» af Hamerling, »En natt vid sjukbädden» af Coppée med flere. Vi skola här nedan bifoga ett prof på ett af dem, hvilket tyckes oss bäst karaktärisera riktningen af hennes egna tankar. Hon hade af sitt eget namn bildat pseudonymen »Malin K.» och underdecknade alltid sina skrifter med denna.

Hon gjorde många och vidsträckta resor i utlandet och kom därunder i beröring med flere af Europas framstående personligheter, och inom sällskapskretsarne blef hon oftast den, kring hvilken alla gärna samlade sig. Hon ägde vaken blick och öppet sinne för tidens stora uppgifter. För kvinnofrågan intresserade hon sig varmt och glädde sig åt alla framsteg, hvilka icke öfverskredo gränsen för *sann kvinnlighet*. Mången konstnär-adept tog hon i beskydd, och genom sitt stora inflytande och vidsträckta bekantskaper skaffade hon dem hjälp till studier. Hon gaf själf, med aldrig tröttnande frikostighet, så långt hon kunde af egna medel, men där dessa ej förslogo, uppmanade hon andra att göra det. Hennes rika, varma hjärta, räckte till för allt och alla. De fattiga kände instinktmässigt, att de i henne ägde en vän, som de tryggt kunde hänvända sig till, ty hon gaf ej blott af plikt, utan af kärlek — och därför kändes det aldrig tryckande att mottaga hennes gåfvor.

Emma Linck ägde stor beläsenhet och följde med allt af värde och betydelse, som utgafs på skönlitterärt område. Hon stod i nära beröring med nordens förnämste författare och skriftställare såsom Rydberg, Wirsén, Ibsen med flere, hvilka skattade hennes själfulla och sympatiska personlighet. Hon förde stor korrespondens, och de bref, hon hemsände från främmande länder, voro ytterst intressanta. Italien var det land, där hon kanske helst vistades, och hon njöt i fulla drag af dess härliga natur, milda klimat och rika konstskatter, så som endast få kunna göra det. Hennes reseanteckningar härifrån bära vittnesbörd om, huru djupa och outplånliga intryck allt detta gjorde på hennes känsliga och för allt skönt mottagliga sinne.

Till en vän i Sverige skriver hon så från Rom nyårsdagen 1883 följande:

— Tyvärr lida vi alltjämt af en mycket ombytlig och farlig väderlek, som förbjuder mig alla besök i de isigt kalla gallerierna. Man skall hafva italienarens varma blod för att ostraffadt kunna gå omkring på marmorgolven i de jättestora salarna, där alla vindar spela genom de öppna fönstren. Ute på gatan blåser scirocco, och man

kan knappt uthärda en lätt sommarkappa, i Vatikanen har man nästan för litet af en tjock skinnpels. Ännu har jag ej sett Roma i dess rätta ljus, ty för att dessa grå stenmassor skola göra ett skönt intryck, måste de afteckna sig på djupblå bakgrund, belysta af strålände sol, eljest äro de allt för mycket en bild af förfall. Dock är jag ej säker, om jag någonsin skall kunna instämma i hvad V. Rydberg nyligen skref till mig: »Jag önskar att en gång hafva min graf på protestantiska kyrkogården i Rom, denna min älskarinna bland städer.» För en forskare, som kan sammanknyta det förlutna med det närvarande, äro ju dessa grushögar och stenkummel som en öppen bok, däri han läser om det stora förlutna. Men då jag hör att det verkliga, antika Rom ligger 12 alnar under det nuvarande, eller att af det ursprungliga, hedniska kapitolium finnes blott en 4 alnars mur kvar, frågar jag mig själf: Hvad är sant eller falskt i denna *mängdens* dyrkan af det antika, hvarom ingen kan säga, hvar det egentligen slutar eller begynner.

Obeskrifligt roligt och intressant är det att gå eller åka, utan egentligt mål, och sålunda njuta den öfverraskningen att helt oförmodadt färdas genom en den praktfullaste triumfbåge, passera ett forum, i bakgrunden se en rad af härliga kolonner, eller genom en skön portik plötsligt skåda de blåfärgade Sabinerbergen och den melankoliska Campagnan. Kommer då en bonde i getskinnshud, drifvande en åsna, som för in vinförrådet att säljas, eller en äkta (ej modell) romarinna, med den ädla kraftfulla hållningen, som ser på en med djupa melankoliska ögon, medan munnen skänker ett leende, till hvars tjugande förtrollning jag aldrig sett like, så är stämningen genast där och man börjar förstå den hänförelse, med hvilken främlingen tänker på Rom. Troligen kommer jag först vid min hemkomst att kunna smälta alla de stora intryck, hvars dimensioner nu nästan förkrossa mig.

— Vi hafva hört makalöst skön musik i olika kyrkor; slipper man att se det »teatraliska» framme vid altaret, så är det en njutning utan like att längst bort i ett hörn af de väldiga templen lyssna till den himmelska musiken, medan ögat vandrar från den ena sköna marmorgruppen eller fresken till den andra. Det är jättedimensionerna, som här göra mig så konfys; i Peterskyrkan, där vi voro i går, se människorna ut som flugor, man tycker sig ständigt vara ensam där, fastän flere tusen människor vandra omkring. Den brusande orgeln och den 40 man starka kören höras ej i en fjärdedel af kyrkan, 36,000 människor kunna rymmas där, och dock ger det hela intryck af lätt harmoni. Jag har läst flere utmärkta författares omdömen om den eviga staden, ömsom djupa, snillrika och glädliga. Ingen författare gifver dock så på djupet gäende karaktärsbilder som Rydberg, de äro på en gång så sant historiska och rent mänskliga, hans tankar göra samma intryck som åsynen af hafvet eller stjärnhimmeln: de föra oss ut i det oändliga. För mig är och förblifver han den förste af alla skriftställare.

Det var i den »eviga staden» hon gjorde bekantskap med Ibsen, som flere gånger uppmanade henne att nedskrifva sina memoarer. Tyvärr följde hon icke detta råd. Med frikostig hand strödde hon omkring sig vackra tillfällighetsdikter, men tog aldrig någonsin själf vara på sin pennas alster, ty med all sin rika begåfning var hon i hög grad anspråkslös och slog alltid bort saken med något humoristiskt skämt, när hon uppmanades att samla hvad hon nedskrifvit.

De senaste 7 åren af sin lefnad vistades fru Linck på resor i främmande länder, men på sista tiden började hon alltmer längsta efter hemlandet för att där få framlefva sina återstående dagar. Denna sommar tillbragte hon i Schweiz, i Lucerns natursköna omgifning, men till-

kännagaf i bref till sina vänner, att hon därifrån skulle afresa till Sverige. I ett af dessa tillägger hon: »visserligen har min läkare afrådt mig från den långa resan, men jag känner mig så mycket bättre och kan ej längre motstå min längtan — jag vill dö i det kära Sverige!» Hon hemkom i medlet af augusti detta år, men träffades redan i slutet af samma månad i Stockholm af ett slaganfall, som nedlade henne på den sjukbädd, som skulle blifva hennes sista. Efter ett par förnyade anfall, inslumrade hon den 9 dennes på morgonen stilla och fridfullt i den eviga sömnen, ömt vårdad af trogna vänner.

Öfver sin efterlämnade förmögenhet har den bortgångna bestämt på ett sätt, som hedrar hennes minne. Sedan hon frikostigt sört för sina närmaste har hon ställt ej mindre än 67,000 kronor till Göteborgs läkaresällskaps förfogande att genom detsamma användas för välgörenhetsinrättningar i Göteborg.

A. K—m.

Minnen.

Efter Robert Hamerling af »Malin K.»

*Stunder, flyktiga och korta,
Då lifvet log med vänligt hopp,
I ären ej för alltid borta,
Fast snabbt som floden var ert lopp:
Jag minns det minsta som fått smycka
Mitt lif och hvad mitt hjärta vann,
Den gyllne tråd af stilla lycka,
Som Nornan huldrikt åt mig spann.*

*Jag minns hvar vrå, dit jag fått ställa
De trötta fjät och hvila mig,
Den läskande och rena källa,
Därur jag drack på mödans stig,
Och hvarje blommas doft, som förde
En hälsning, som till hjärtat gick,
Och hvarje fågels sång jag hörde,
Hvaraf jag tröst och vårfröjd fick.*

*Jag tacksamt minns hvar mun som sade
Ett godt och trofast ord till mig,
Hvart öga som er stråle hade
Af kärlek öm och innerlig.
Så inom mig får evigt lefva
Allt hvad en gång mig hugnat har,
Och kärleksandar om mig sväfvat,
Hvars kyssar jag i flykten tar.*

*Mitt bröst en säker tillflykt blifvit
För allt, som gjort mitt lif så rikt,
Djupt in i själen jag det skrifoit:
Ett trolldomsord i eldskrift likt.
Men intet tungomål beskrifver
Den värld af under natten ter,
Då slöjan sakta lyftad blifver
Från tusen bilder, dem jag ser.*

Ömt lockande förbi de smyga
Min tjusta blick, ej mera skymd,
Och varma känslor med dem flyga
Upp i min hägkosts himlarymd:
Då allt jag minnes, som fått smycka
Mitt lif och hvad mitt hjärta vann,
Den gyllne tråd af stilla lycka,
Som Nornan huldrikt åt mig spann.

Våra döttrars hemgift*.

Om seden, att bruden af egna medel bör anskaffa uppsättningen till det nya hemmet och dessutom äfven medföra en större eller mindre penningssumma som hemgift till brudgummen, har en engelsk skriftställare nyligen uttalat sig på följande sätt: »Jag förstår inte, att detta ej är mycket motbjudande för männen. I England för den unge maken sin brud till det genom hans medel iordningställda boet. Den litet bemedlade spar ofta i årtal för att komma därhän, men i alla händelser är engelsmännen i allmänhet för stolta för att vilja gifta sig för pengar.»

I detta ogillande ligger mycken sanning. Icke blott den till åren komna, utan äfven den unga generationen blir i vår tid allt mera materiel i sin uppfattning af äktenskapet. Om man skulle bokföra de yttranden, som dagligen höras inom vår unga herrvärld, skulle man häpna öfver den blandning af krass egoism, bornerad ensidighet, raffinerad njutningslystnad och materiel lifsåskådning, som däri röjer sig. Faller talet på en vacker flicka, hvars älskvärda person gör ett angenämt intryck, genast lyder första frågan: »Har hon pengar? — Hur mycket får hon?» etc. Man må icke tänka, att detta blott förekommer bland köpmans- och handtverksklassen eller öfverhufvud bland yrkesidkare, för hvilka penningfrågan ofta blir en plågsam nödvändighet. Nej, man får lika ofta höra dylika yttranden af ämbetsmän och lärde, af hvilka vi med hänsyn till deras bildningsgrad likväl vore berättigade att vänta en ideellare åskådning. Om den betydande kontingent, som det militära ståndet lämpar till denna armé af hemgiftsökare, vilja vi helst icke yttra oss.

Men vår allt nivellerande tid sanktionerar ofta bruk, som från sedliga ståndpunkt äro ett verkligt ofog. Ingen röst har mod att uttala sig högt däremot. Ingen flicka har ett rent och stolt hjärtas mod att fråga sig själf: »Kan jag högakta den man, som svär mig kärlek och förklarar för sina kamrater, att han icke skulle gifta sig med mig, om jag icke finge så och så många tusen i hemgift.» — Man rycker på axlarna, man nedtystrar den bättre känslan och repeterar som en inlärd lexa den gamla frasen, som vill gälla som ursäkt för lågheten i ett dylikt handligssätt: »Han kan inte annat, han måste ha en rik hustru!»

Ja, tyvärr måste mängen ung man säga sig detta, men hvad han förlorar i själfaktning väger ofta mycket tungt emot honom. Hans bättre jag råkar i ett erbarmligt beroende, och mängen lefnadslycka har redan strandat därpå.

Men hvarpå beror då vår tids materiella riktning? Om vi vilja vara ärliga och nämna

* Redaktionen har oafkortadt lämnat den ärade insändarinnan ordet öfver detta tidsenliga tema. Då kanske många af våra läsarinor endast med vissa inskränkningar vilja gå in på författarinnans åsikter, inbjuda vi dem till meningsutbyte och skola gärna lämna plats för insändare, så långt utrymmet tillåter.

barnet vid dess rätta namn, måste vi på denna fråga svara: »Därpå att vår ungdom uppfostrats för anspråksfullt, att våra unga flickor och gossar icke vänjas till klok sparsamhet och förnöjsamhet.»

I början af vårt århundrade ansågs en ung man af den borgerliga medelklassen »förmögen», om han hade en årlig inkomst af 1500—2000 kronor och behöfde icke fråga efter, om hans utvalda medförde 12-, 20- eller 40,000 kronor i hemgift. Man började anspråkslöst, möblerade ett hvardagsrum, en sängkammare samt köket och höll sig därvid inom de för hvarje stånd uppdragna gränserna. Hörde brudgummen till lärare-, ämbetsmans- eller det lägre köpmansståndet, hade han oftast af egna besparingar under sin ungarstid skaffat sig ett klaver eller ett skrifbord. Öfver detta var man mycket lycklig — *enfin*, man var belåten och »lät sig nöjas».

Så är icke våra dagars sed. Det allra största felet hos vår moderna ungdom består däri, att bland hundra brudpar nittionio icke fatta hvad som anstår deras stånd och deras lefnadsställning. Alla vilja högre upp, och detta är klippan, på hvilken mängden äktenskapslycka strandat.

Det ofta hörda uttrycket »efter sitt stånd» är icke liktydigt med: efter våra enkla förhållanden, — åhnej, det är tvärtom täckmanteln för högmod och dåraktig fäfånga. »Efter sitt stånd» kallar den obetydliga ämbetsmannen en våning på minst fem rum, ty utan »salong» eller »matsal» kan man ju ej vara; »efter sitt stånd» kallar köpmannen ett lysande möblemang, emedan detta tyder på välstånd och skaffar honom kredit; — »efter sitt stånd» säger den fattiga präst- eller officersänkan, då hon låter sy sin dotter en bruddräkt af hvit atlas med spetslöja och släp, som blir använd en gång och så får gulna i skåpet; för de penningar, som denna kostat, kunde man köpt två varma vinterklädningar, hvilka gjort årslång praktisk tjänst. Alla dessa dårskaper begås under förevändningen af att man måste »lefva efter sitt stånd». Det skulle föra för långt att anföra ännu flere exempel.

Det vore i högsta grad önskvärdt om alla mödrar ville göra till sin uppgift att från deras spädaste år uppfostra sina barn i enkelhet, anspråkslöshet och sparsamhet. Bland våra unga flickor finnas ännu många, som äro enkelt och sparsamt uppfostrade, och en man, som väljer en sådan hustru, behöfver ej fråga efter någon stor hemgift, ty hustruns egenskaper äro honom en borgen för ett angenämt hem och tillräckliga inkomster. Däremot äro våra unga män icke vana vid att spara, de flesta veta alls icke hvad spara vill säga. Många unga män kuade, långt innan de tänka på att gifta sig, årligen lägga af en liten summa, som blefve grunden till en framtida förmögenhet, att senare användas till barnens uppfostran o. s. v. Äfven på detta område är exempel uppfostran. En ung man, hvars mor för honom varit en förebild i äkta kvinnlig enkelhet, i flit och omsorg, skall vid valet af hustru i första rummet lägga vikt vid dessa egenskaper. Eder, mödrar, tillkommer det att uppfostra edra söner lika sparsamt som edra döttrar; eder tillkommer det att göra klart för sonen, att en enkel flicka, som ej medför någon betydande hemgift vid giftermålet, likväl kan vara en bättre ledsagarinna genom lifvet än en rik docka, hvars anspråksfulla väsen och ovana vid nyttig verksamhet kunna komma att bereda maken många bekymmersamma dagar. Å andra sidan bören I äfven sörja för, att fic-

kans hemgift må bli den enda äkta och sanna, att den icke blott må bestå af penningar och ägodelar, utan hufvudsakligast af hushållsaktighet, glädje i arbetet och den enkelhet i sinnet, som för äktenskapet borga det bästa välståndet.

Må denna hemgift vara alla våra döttrar beskärd! Då skall frågandet efter penningar alltmera träda i bakgrunden, då skall i familjen sinnet för en stilla, förnöjd lycka skattas allt högre. Mätte alla mödrar sträfva efter att genom förnuftig uppfostran framkalla denna nya ljusning på familjelockans himmel.

E. D. M.

Handledning i konsten att göra vers.

Det är alldeles nödvändigt för en ung flicka nu för tiden att kunna skriva vers. Ty för det första bör hon ej vara sämre än de svärmiska ynglingarne, hvilka alla äro virtuoser på »luta» och »lyra», och för det andra — behöfver jag spörja? — finns det en mer passande sysselsättning för ett ljusst, poetiskt väsen än att i väljuderika strofer tolka blyga drömmars himmelska harmoni?

Och i våra dagar, i uppfinningarnas tidsålder, har verskonsten genom flere förbättringar blifvit en så lättlärd konst, att hvem som helst bör kunna tillegna sig den, — alldeles som det finnes musikinstrument, på hvilka man endast behöfver röra en vef för att framtröla de härligaste melodier.

En af dessa den nyare tidens uppfinningar är den orimmade versen.

Men vänta!

Jag får väl lof att gå i ordning. Det vore min mening att här meddela dem af Iduns yngre läsarinor, som ännu icke lärt sig tygla pegasen, några lättfattade regler för versskrifningens numera ganska enkla konst.

Men först några definitioner, som skola hjälpa till att klara begreppen.

Versen består af form eller versmått och innehåll. Man behöfver bara tänka på, hur våfflor gräddas, för att förstå hvad härmed menas. Våffeljärnet är versmättet, rutorna äro versfötterna. Gjuter man nu smet i versmättet och värmer våffeljärnet öfver känslans eld, så är poemet snart gräddadt med både form och innehåll. Har ni förstått mig?

Jag antydde, att metern är sammansatt af versfötter, så kallade, därför att det är dem som versen har att halta på. I slutet af raderna, som böra vara kortare än sidan är bred, satte man för alltid något som benämndes *rim* — till skilnad från prosans prydnad, som kallades »reson». Nu för tiden rimmar man ogärna mer än hvarannan rad eller hvar tredje eller när det faller en in och inte blir för besvärligt.

Det är — korteligen uttryckt — sammanfattningen af den nyare tidens storartade framsteg på versfabrikationens område att man numera ej behöfver vara särdeles noga med formen, blott man tillser, att innehållet blir tillräckligt tunt.

Något innehåll måste man emellertid ha, och det lilla som behöfs hämtar man dels ur sin egen rika känslvärld, dels ur goda poemböcker af äldre eller nyare skalder.

Största svårigheten med att skriva poesi brukar vara att få en bra början. Så länge papperet ligger alldeles blankt framför en, ger det inga ingifvelser. Men har man blott

tecknat ned, hvad poemet skall heta — t. ex. *O farväl!* eller *Dröm så ljuft!* eller något liknande, — genast börjar det klia och kittla i hjärnvindlarne och kännas, som om det ville bli poesi af. Det kan ändå ofta nog vara ganska motigt, innan man kommer i gång, och det är med tanke därpå jag skulle vilja rekommendera en början, som med framgång användts och ännu alltjämt användes af riktiga poeter, som ge ut »Dikter» att lägga på förmaksbord. Regeln är så ofantligt enkel och lätt lärd, men följ den, ni skall se, att ni besparar er mången stund af missmod och tvivel på er kallelse. Den lyder: Börja med ordet *Då* — eller om ni vill: *När* — och dra så på en stund med allt möjligt som försiggår i naturen — i den här stilen ungefär:

När aftonvinden genom lunden susar
Och vikens böljor lägga sig till ro
Och skogen mäktig som en harpa brusar
Och månen stiger öfver öde mo,

(Där sätter man bara *komma* och fortsätter i nästa strof:)

När ufvarna i bergets skrefva, tjuta
Och stormen rasar vildt och åskan går
Och regnet våldsamt smattrar på min ruta,

(Här blir det nu lämpligt att inflika:)

Då tänker jag på dig, o Theodor!

Metoden är ju uppenbarligen förträfflig, man har i en hast fått två hela strofer färdiga och kan omedelbart därpå börja med ett nytt *när*, åtföljdt af sol och vår och sippor, för att efter ett par strofer i den stilen med någon variation avsluta:

Och snigeln kryper öfver däfvu stig,
Då tänker jag, o Theodor, på dig!

»Däfvu» är ett mycket bra ord i poesi, likaså »disig». Dagrar böra »sila» sig in genom löfverk eller gardiner. Möbler göras helst »af eke». Kan man få in ett stycke »pergament» och därpå någonting i »sirlig pränt», så skämmer det inte versen.

Af blommor lämpar sig endast ett fåtal såsom poetiska dekorationer: ros, lilja, viol, reseda, sippor, syrener, konvaljer och förgätmigej. Blåklint borde nog kunna användas oftare än som sker, men erbjuder svårigheter vid rimmandet. Bland träden välja vi företrädesvis linden, eken, björken och granen. Skall tallen förekomma så får hon gå under benämningen furan.

Inom djurriket har poesien gjort eröfringar hufvudsakligen bland fåglarne. Ornen är icke lika modern nu som förr, men låter sig bra användas, likaså falken, hvaremot — för att nu hålla oss till roffåglarne — höken är mindre populär och gladan lika oanvändbar som ormvråken och fiskljusen. Ugglands »klä hvitt!» gör god effekt i vissa höststämningar, så ock ufvens »låt» om natten.

Bland tättingarne (Passeres) hafva vi i främsta rummet att erinra oss lärkau, sparfven, finkan, svalan och ärlan, men framför allt trasten.

Bland andra med vingar försedda djur nämna vi såsom i poesien erkända: dufvan, göken, svanen och måsen samt fjärlarne öfver lag, de sistnämnda dock endast i förbindelse med sköna och förtrollande rosor.

Däggdjuren lämna mycket litet poetisk behållning. Lejon och tigrar duga, likaså vargen under benämningen ulf. Springarn (= hästen) är i hög grad användbar, om han är eldig och stolt och frustar. Gnägga bör han helst låta bli, hvaremot ingenting hindrar att han »vrenskas». Af alla däggande djur är

dock hinden det mest poetiska och har därtill förtjänsten att osökt rimma både på linden, vinden och kinden. »Bockar» förekomma nog i poemböcker ganska ofta, men borde helst vara borta, då »kråkorna» i kanten också skulle försvinna ur herrar kritikens reensionsexemplar.

Insekter kunna, likasom kräldjur och återstående djurfamiljer, saklöst lämnas åsido. Mot fiskarne varna vi såsom varande absolut opoetiska, d. v. s. inte vi, utan fiskarne! Hop-pas, det inte blir något missförstånd.

Nu ber jag få ge mina unga läsarinor ett råd, som jag försäkrar är förtjänt att tagas ad notam. Det är minsann ingen lätt sak att hålla reda på alla djur och blommor, som lämpa sig för användning i poesi, och förstå att passa in dem på rätta ställena. Gör därför så som alla förståndiga och verk-samma skaldar och skaldinnor ha gjort före er, välj er en älsklingsblomma och en älsklingsfågel, en lilja och en trast eller en blyg viol och en drillande lärka, och håll er sedan till dem! Bry er inte om några andra! Ni kan slita på dem i årtal, och de skola ej förlora sin fraicheur.

Ett annat sätt är att alldeles icke inlåta sig på några artbestämningar, utan helt enkelt bara ta en fågel i största allmänhet och en blomma utan namn. Det är nästan det allra poetiskaste. En blomma och en fågel *måste* man ha, om det skall bli en något så när hyggelig lyrik.

Hvad man skall använda dem till, frågar ni.

Åh, de kunna användas på mångahanda vis. Man kan till exempel för ro skull låtasas, som om man hade en »vän», som vore långt, långt borta. Och då kan man säga till blomman ungefär så här:

Iduns julklappsbasar

Duktygshand. För småstickor att skänka sin mamma. På ett 2 cm. bredt och 20 cm. långt »kongressband» broderas ett enkelt korsstygnsmönster i rött. När detta är gjordt, sys broderiet fast med små fina efterstygn på ett rött siden- eller halfsidenband (allt efter som julkassan tillåter). Dessa broderade band finnas i Tyskland i hvarje välordnad linneskåp för att sammanbinda de olika dussinen servietter och borddukar. De taga sig mycket bra ut och lämpa sig utmärkt som jularbete för små töser.

En annan prydnad för linneskåpet äro äfven de på linnestramalj sydda bårderna. De göras 12 cm. breda, sys med korsstygnsmönster, fransas ut nedtill och fästas med knappspik. Dessa hyllbårder kunna äfven göras sålunda: Man tager ett stycke lärt så stort, att det täcker hela hyllan, och hänger ned 10 cm. öfver den. Den delen, som betäcker hyllan, prydes antingen med ett broderi tvärs öfver bredden eller med ett språk, och den nedhängande kanten languetteras med groft rött brodergarn i stora uddar. *Lisa.*

Sofföfverkast med autografer. En för gifvarinnan föga arbetsam, men egendomlig och till en ung flicka mycket lämplig julklapp torde följande vara: Man anskaffar ett stycke kläde öfver hela bredden (cirka 60 cm. blir lagom då klädet är 135 cm. bredt), helst svart, pikerar ut det på alla sidor och sätter ytterst i kanten, endast så långt in som pikeringen, en ljus — t. ex. smultronfärgad — äfvenledes utpikerad klädesremsa; denna fastsys med en kjedjestygnrand vid det svarta. Sedan behöfver man endast anskaffa silken i alla kulörer och alla sorter för att presenten skall vara färdig. Meningen är nämligen, att mottagarinnan skall låta sina sina vänner skriva sina namnteckningar på klädet och sedan själf sy ut dem i silke med stjälkstygn; det bör skrivas kors och tvärs öfver det och ju mera fulltecknad det är, dess större blir naturligtvis värdet. *Edy.*

Puts-askar. Om herrn i huset är rökare, samlas snart ett större antal lika cigarrlådor. På locket af dessa eller, om man så vill, på en af sidorna klistras hvitt papper, på hvilket skrives med läsliga bokstäfver: *Kopparputs.* Innehåll: 2 ylleappar, sand, brillant. *Silfverputs.* Innehåll: 1 par handskar, 1 silfverborste, 1 sämskskinn, 1 linnelapp, 1 silfvertvål. *Messingsputs.* Innehåll: 1 par handskar, 1 messingsborste, 1 ask putspomada, 1 flaska messingsvatten, 2 ylleappar. *Fönsterputs.* Innehåll: 1 tvål, s. k. röd pasta, 1 linnetrasa, 1 sämskskinn, en liten svamp, hvilket är allt som behöfs till tvättning af hur många fönster som helst. *Skoputs.* Innehåll: 1 blanksmörjsask, 1 putsborste, 1 blankborste. Alla dessa småsaker böra naturligtvis finnas i askarne, och vet jag af erfarenhet att det är en mycket kärkommen present för unga fruar eller fästmor, emedan dessa prosaiska skursaker nästan alltid glömmas vid bosättningen. *Gredelin.*

Ryggdyna till stolar. Något som nu är mymodernt, men ännu ej hunnit blifva så allmänt känt, är broderade ryggar till stolar. Dessa användas helst på matsalsstolar med flätade rottingsryggar och förfärdigas på följande sätt: På ett stycke yllestramalj så stort, att det täcker själfva rottingen, sys med korsstygn något lämpligt mönster, helst i fornuordisk stil. På båda långsidorna om broderiet anbringas en 5 cm. bred plyschremsa, hvarefter det hela vadderas lätt och fodras med yllecloth. En snodd i broderiets färger omger dynan. En likadan snodd fästes i dynans båda öfre hörn och tjänar till att upphänga densamma i vid stolsryggen. Har mamma endast en dotter, får hon i år nöja sig med dynor till de 4 stolar, som stå kring matbordet, men har hon flera, kan det ju hända, att alla tolf stolarna bli försedda med broderier. I så fall kan man omväxla med tre eller fyra olika slags mönster, men de böra alla sys i samma färger. *Ima.*

Duk till divansbord. Denna göres af kläde, som klipptes efer bordsskifvan, dock så mycket större, att dryg sör kan tagas. På ett 12 cm. bredt band af yllestramalj i samma färg, ehuru något ljusare än klädet, broderas i flätstygn med orient-

garn och kantning af japansk guldtråd något vackert mönster. Detta band skall vara så långt som hela yttre kanten af det tillklippta klädet. Sedan bandet fodrats och blifvit försedt med kordong eller bollfrans, sys det medels kastsöm fast kring klädet, så att det bildar en nedfallande ram kring bordsskifvan. *Ima.*

Siden-näsduk. Man köper cremefärgadt eller hvitt siden (om man tar lika mycket som sidenet är bredt, räcker det till 4 små bal-näsdukar), ritar upp uddar rundt om det stycke, man ämnar till näsduken, och languetterar det med tvätt-silke i gult, ljusblått, rosa eller någon annan färg, helst i stil med toiletten den skall användas till. I ena hörnet broderar man en blomma t. ex. i lilas, violer med gröna blad, och bör kanten då vara antingen lilas-färgad eller grön. Ett monogram, eller ännu hellre en krona, om man består sig med sådan, i guldgult är mycket vackert till en guldgul languett; kan för resten varieras hur som helst. Dessa bli mycket billigare och vackrare än dem man köper färdiga. *Edy.*

Små mattor. På hvitt linne eller något annat hvitt tyg uppritas en pensée eller vallmo 15 å 20 cm. bred och ungefär lika hög. Därefter sys rundt om alla ytterkonturer med en fin languett i den ljusaste nyansen af den blomman valt. Blombladen fyllas nu med gles chattersöm med iakttagande af att man tar den mörkaste nyansen närmast fröhuset, som bör vara gult i penséen och grönt i vallmon, och gör man dem för resten så naturtrogna som möjligt. Sedan man fyllt alla bladen, utklippes blomman rundtomkring efter languetten. På kaffe- eller fruktbrickan ta sig dessa småsaker mycket bra ut och äfvenså under ett högt modernt blomglas; idén är från Danmark, där den är ganska ny. *Edy.*

Små mattor för dörrar och kakelugnar. Af vanlig säckväf klippas fyrkantiga mattor af hvilken storlek man behagar. Mattan spännes och spikas mycket slät och jämn på en vägg, hvarefter den bestrykes med klister. När den är väl torr, målas hela mattan med oljefärg (hvilken färg man då helst väljer som botten). Efter två dygn eller så ungefär, då man pröfvat mattan alldeles torr, börjar man måla små figurer på botten, t. ex. en

Säg mig, lilla blomma, så ljuf och fin,
Hvar skall jag väl finna kär vännen min?

Och fågeln och vinden kan man be, att de flyga med hälsningar till den bortavarende. För resten kan man fråga dem om allt möjligt, som ligger en på hjärtat. Och dessemellan kan man utbrista någonting om, hur lycklig fågeln är, som så väl har löst luftseglingsproblemet och kan resa hvart han behagar, oberoende af dyrbara järnvägsbiljetter. Blomman kan man anmoda att dofta, hvilket den nog är villig att göra utan påminnelse, eller att böja sitt huvud till bön, med dagens tår i sitt öga o. s. v.

Har man bara det poetiska sinnet och några poemböcker att hämta idéer ur, så nog kan man hålla blomman och fågeln i jämn sysselsättning, det är inte farligt. Hufvudsumman är att man från början begriper, att det inte är ens egna, verkliga känslor och stämningar man skall sätta i »sirlig pränt», utan att det är de inbillade, de ihopfantiserade.

Detta sista är poemskrifningens A och O. Själva formgifningen inhämtar man i den berömda kodex, som bär namnet *Licentia poetica*, den nyare verslärans förnämsta symbolum.

Ja, har jag med ofvanstående antydningar kunnat vara någon enda poesitörstande själ till verkligt, vägledande gagn, skulle det glädja mig ofantligt.

Efraim Rosenius.

I den s. k. »fosterlandstäfningen»

komma de återstående fyra prisen, som fortfarande stå deponerade hos notarius publicus, att utdelas i början af nästa år — efter hvad vi nu tro oss med säkerhet kunna beräkna senast inom februari månads utgång.

Red. af Idun.

enkel murgrönsranka, små hörnornament, en bukkett olika färgade blommor, kinesiska figurer o. s. v., allt efter egen smak. Mattorna äro helt nätta och trefliga samt billiga julgåfvor, som göra gifvarinnan stort nöje att förfärdiga dem.

Bengta.

Stickad dörrmatta. Hos en skräddare köpas grå klädeslist samt små klädeslappar, svarta, grå och röda. Med tre 60 cm. långa och 5 cm. tjocka trästickor upplägges af klädeslisten som till en vanlig stickning en matta så stor man önskar. Stickningen tillgår som vid strumpstickning, endast med den skillnaden, att man vänder om och ej har arbetet rundt. Då mattan fått lämplig storlek, börjas virkningen af bården. De små klädeslapparna klippas 6 cm. långa och 1 cm. breda. Af grof mattvarp uppläggs man med virknålen en 10 cm. lång kedja. Sedan virkas på tvären s. k. toffelvirkning. I hvarvt fjerde hvarf isätts klädeslappar, så det får utseende af flossa. I andra maskan från kanten börjas isättningen af klädeslapparna. Detta tillgår på följande sätt: Man tager 4 lappar, lägger dem dubbelvikta med spetsarna tillsammans, sätter då dessa fyra lappar emellan en maska i virkningen och drager hårdt till; sedan virkar man 6 vanliga maskor, isätter åter lappar på samma vis som förut, tills raden blir full. Sedan virkas tre hvarf; i fjerde hvarvet isätts lappar; därmed fortfares till den virkade kanten blifvit så lång, att den kan fastsys kring mattan. Den virkade kanten skall imitera flossa. Man sätter klädeslapparna, så de bilda stjärnor.

Moster Emma.

Skärm till fotografi. Härtill tagas två pappskifvor, 25 cm. höga och 16 cm. breda, hvilka rundas upptill. Dessa öfverklädas på ena sidan med laxfärgad atlas, som lägges i tre så djupa veck, att nedersta kanten af porträtten kunna stickas in i dem. Andra sidan af pappen klädes med terracottafärgad plysch, på hvilken man förut sytt laxfärgad anagallis eller några andra blommor i passande färger och grönt som hör till dem. Plyschen viktes jämt efter pappens kanter och kastas ihop med atlasen, som förut är viken öfver kanterna af pappskifvan. Rundtom skärmen sättes en laxfärgad silkesnodd, och båda skif-

En julfest.

»Tryck själfva den valkiga handen,
Ej blott en penning i den.»
Snoilsky.

Vintern nalkas, och du skyndar att bereda dig till dess mottagande, så att du och de dina ej må lida eller ens känna obehag af det friska, kalla vintervädret. Julen nalkas, och du börjar tänka på allt det, hvarmed du skall kunna glädja dina närmaste, då den glada aftonen är inne. Men därom vill jag ej tala; helt visst slösar du själf i din gifmildhet och hängifvenhet alldes tillräckligt med tid och omtanke därpå. Jag vill i stället vända dina tankar från din allra närmaste omgifning till dem, som stå utom din krets och likväl äga rätt till din hjälp och din vänskap, särskildt när vintern kommer, när julen kommer. Måhända är du en af döttrarna i ett lyckligt hem; kanske tänker du vid genomläsandet af dessa rader, att det är nog om dina föräldrar hjälpa de nödställda med penningegåfvor, såsom det understundom sker. Som svar vill jag då framställa för dig en julfild, som torde kunna mana till efterföljd i ett godt verk.

Det är några dagar före julafton. Mörkret har redan inbrutit och stjärnorna tindra klart på den mörkblå vinterhimlen, hvilken tycks båda kallt, frostigt julväder. Människoströmmen skyndar framåt på gatorna, som täckas af knarrande, glittrande snö. Dit bort till det stora huset med de klart upplysta fönstren synas åtskilliga styra sina steg. Låt-om oss följa dem och se, hvad som kan för- anleda, att så många människor samlas där midt under julbrådskan. Vi gå uppför trappan, göra hos portvakten några förfrågningar och begifva oss efter erhållen tillåtelse längre

in, i samma riktning som de före oss anlända.

I nästa ögonblick äro vi i en stor sal — vi befinna oss nämligen i en af stadens större skollokaler — och framför oss synes en tafra, väl värd att några ögonblick dröja inför. Midt på golvet står en präktig gran, strålände af ljus och väl försedd med alla slags andra tillbehör till en sannskyldig svensk julgran. Vid ena ändan af det stora rummet står ett rikligt kaffebord, kring hvilket för närvarande den ifrigaste verksamhet råder. Där synas flere unga kvinnor, några af värdinnorna vid festen, sysselsatta med att servera de talrika gästerna. Och gästerna, hvilka äro väl de? En skara små barn i tunna, slitna kläder samt deras mödrar, alle sammans fattiga, tarfligt klädda kvinnor, som nästan försagda mottaga all vänlighet, all frikostig gästfrihet, som visas dem och deras små.

Men nu är kaffedrickningen slut, och de främmande föras till salens motsatta sida, där långa bord stå uppradade, fullastade med klädespersedlar. Där får hvar och en af de därtill utsedda små flickorna en fullständig, varm vinterdräkt, som nu, åtminstone delvis, påklädes henne med hjälp af modren och gifvarinnan. Alla de såsom värdinnor närvarande unga flickorna ha under höstens lopp förfärdigat hvar sin af dessa beklädnader, som redan från början bestämts för och profvats på någon särskild liten flicka. — Men icke till alla de närvarande små kan utdelning af kläder försiggå. Många äro blott i egenskap af syskon till de för detta år beklädda barnen inbjudna såsom deltagare i festen. Dock icke heller de blifva lotlösa. Äfven för dem har sörts af varmhjärtade barnvännen. Där utdelas åt alla dessa en del småsaker, som

vorna sammanknytas med tre par snodder med tofsar i ändarne. Man kan äfven göra mindre skärmar för ett porträtt på hvar sida. Pappen behöfver då endast vara 17 cm. hög och 10 cm. bred och endast ett veck göres på atlasen i nedersta kanten. Skärmen tar sig bra ut när den står på Ragnars skrifbord, och Britta som sytt den, hjälper honom att däri ordna sina goda vänners porträtt.

Belle-soeur.

Värmepröfvare för luggtången. Vid Brittas toilett utgör den lilla luggtången en viktig faktor, och Annie, som af egen erfarenhet känner till dess egenheter, gifver henne af silkespapper en liten bok, att använda dels att pröfva tångens värmegrad, dels att aftorka tången med, om den blifvit sotig. Olikfärgadt silkespapper hopsys till en rätt tjock bok, ungefär 14 cm. i fyrkant. Pärmen göres af ljusblått akvarellpapper (Whatmans), och på den målas, om man kan, några blomrankor; är man ej artistiskt anlagd, uppritas med kalkpapper i några vackra bokstäver sentensen »Brändt barn skyr elden» eller dylikt. Med hjälp af de uppritade konturerna målar man sedan med vattenfärger, så godt man kan. Kring ryggen knytes ett ljusblått sidenband, vid hvilket boken upphänges på toilettpegeln. Då man sedan vill använda den, utrifves ett blad, på hvilket tången afprovats eller aftorkas allt efter behof.

Belle-soeur.

Pump-fodral. För dem, som koka kaffe i pumpa, finnes i bosättningsmagasinen hållare af bleck att lägga pumpan i, när kaffet serveras. För att nu dels få ett prydligare utseende, dels hålla kaffet längre varmt, öfverklädes hållaren på följande sätt: små fina hål slås ganska tätt i öfverkant på hållaren och i nedarkant på locket. Ett lager vadd fastgummas inuti (med syndetikon), ofvanpå detta svart kalikå som viktes ut och fastgummas i botten, men invikes och fastsys i öfverkant genom de små hålen. En rund pappskifva efter bottens storlek öfverklädes med vadd eller kalikå och fastgummas i botten. Lika förfares med locket inuti. Utanpå pumphållaren fastgummas, och äfven fastsys i samma hål, någon vacker kretonremsa, helst bårdmönster, så bred att den täcker hela hållaren. På locket fastsys en remsa,

så bred att den räcker från nederkant till midten af locket, som medels veck sammanföres till midten, där en knapp öfverklädd med samma tyg sättes.

Gredelin.

Placerings-plåtar för köket. Beställ hos en plåtslagare ett dussin fyrkantiga bleckplåtslappar af ungefär 5 cm. höjd och 7 cm. bredd. Vanligtvis bruka de klippa till dem, medan man står och väntar. Övermåla dem med hvit aspinall-emalj. Omgif dem med en blå rand eller enkel slinga i oljefärg. Skrif därpå med läsliga bokstäver, helst tryckstil, i oljefärg, följande ord såsom *Såsoisp, matsoisp, diskvisp, diskappar, porlinshandduk, glashandduk* o. s. v. så många olika man anser sig behöfva. Hål för spikar slås i hvarje hörn, så att den kan uppspikas öfver den krok där ofvanskrifna föremål hänger. Skall troligen blifva en välkommen present till hvarje ordningsälskande matmoder.

Gredelin.

Stöfvelknekt. I många af de hem, till vilka Idun sökt sig en väg, finnes det säkert förhoppningsfulla söner, hvilka kunna slöjda en stöfvelknekt. Sedan går syster till en läderbutik och köper en bit rödt läder och piquerar ut den i kanten, så att den blir lika stor som »knektens» öfversida. Därpå utstickes med en grof nål ett lämpligt mönster t. e. ett par korslagda skor eller dylikt. Mönstret sys med persiskt garn upp och ned genom hålen, läderbiten klistras fast med syndetikon, och den nätta och framförallt praktiska julklappen är färdig.

Lisa.

Balkofta. Hvar och en ung dam, som ej besöker baler klädd i »Sortie de bal», utan i vanlig aftonkappa, vet nog, huru rädd man är, att den skall på något sätt solka ned klädningen. Se här då en lämplig julklapp för en ung dam att gifva sin syster eller en mor åt sin fullvuxna dotter. — Af tunn ljus flanel sys en lång kofta i empirestil. Ärmarna göras mycket vida med stora ärmhål. Vid handlederna tillhållas de genom en resår. Koftan languetteras och prydes med ett par sidenrosetter.

Lisa.

blott kostat litet omtanke och arbete; en får sin slitna halsduk ersatt af en ny, en annan håller i sin hand någon leksak, en sällsynthet i det fattiga hemmet, en tredje får en välkommen liten bok. En åtta års parfvel mottar med strålande ögon en boll; nu behöfver han ej längre bara se på, då andra pojkar leka.

Glädte sorl och jubel fyller hela rummet, men nu ljuder en liten klocka, och plötsligt inträder en djup tystnad. En af festens tillställarinnor framträder och talar kort, enkelt och på ett för barnen tilldragande sätt om julhögtiden och dess inre betydelse. En julsalm sjunges därpå, och nu tycker man sig riktigt märka, att högtiden är inne. Glädjen ger sig uttryck i muntra lekar och ringdanser kring granen, och dessa fortgå, ända tills tiden är inne för små barn att gå hem och krypa till kojs. Men dessförinnan plundras granen på all sin rikedom, som rättvist fördelas mellan alla barnen och i påsar och paket bäres hem, när smörgåsarna och julgröten förtärts.

Och nu släckas julljusen, men var viss, att ett återsken af dem tindrar ännu länge i glada barnaögon, ja, kanske förmår minnet därpå till och med upplysa hela den fattiga kojans och värma fordom kalla och frusna hjärtan.

Men vi stå kvar hos de unga värdinnorna, som nyss fått mottaga så många handtryckningar och tacksägelse. Fråga vi dem, om de äro nöjda med sin dag, så skola de alla med tindrande blick svara: »Det var den roligaste fest vi varit med om.» — Du frågar mig kanske, hvilka de voro, som anordnat den lilla här skildrade högtiden, och jag vill svara dig: de voro människor, som förmådde tänka på någon mer än sig själfva; som kunde fatta, att äfven den ringaste tarfvar mer än blott penningunderstöd, att han lika väl som den bättre lottade behöfver vänskap. De voro kvinnor, som kunde offra några af de få hvilostunderna från ett mödosamt kall, eller som utan tvekan egnade i barmhertighetens tjänst den tid, som af många deras vänner och jämnåriga slösas bort i sällskapslifvet.

Till sist vill jag blott tillägga detta: gör du sammaledes, och du skall därigenom icke blott tjäna andra; du bereder dig själf den renaste glädje och tillfredsställelse, och du knyter ett starkt tillgifvenhetens band mellan dig och den samhällsklass, som du måhända redan lärt dig frukta som en fiende.

— n.

Från Iduns läsekrets.

Från en annan sida sedt.

I nummer 43 af Idun har X. företagit sig att under rubriken »Skapt som en guvernant» göra några utfall mot den klass af arbetande kvinnor, som benämnas guvernanter. Säkert finnas de, som finna detta »väl gjordt», men en och annan torde kanhända hafva något att häremot invända. En af orsakerna till att guvernanter ofta ha svårt att erhålla platser skulle, enligt artikel förfns påstående, vara den, att de ej anse sig behöfva deltaga i husliga göromål. Man behöfver blott taga Idun i hand för att finna en hel rad annonser, i hvilka de platsökande »gärna biträda i inom hemmet förefallande göromål», så att den, som önskar en hushållsfröken på samma gång som en lärarinna, lär nog ha att välja på. För min del kan jag aldrig se en sådan annons, utan att tänka på skaldens ord: *Hvad du är, var fullt och helt och icke styckevis och delt.* Ty ingen lärarinna, som samvetsgrant vill sköta sitt kall, kan på samma gång gå i hushållet. Jag talar icke här om en sådan med exempelvis en elev

och tre timmars daglig undervisning, ty för så små barn antages ju vanligen ej någon så skicklig och van lärarinna, utan en yngre flicka, som gör »hvad som helst», utan om den, som har flere elever och 6 å 7 undervisningstimmar; när skall en sådan korrigeras skrifböcker, se öfver barnens arbeten och förbereda sig till lektionerna — för att nu icke tala om så underordnade saker som själfstudier, tillsyn öfver egna kläder, promenader och hvila — om hon äfven skall vara med om bak, slakt och strykning? I många hem sättes sådant ju aldrig i fråga, men det finnes visserligen de fruar, som ej anse för mycket begärdt att, oafsedt fordran att de på lediga stunder skola vara till hjälp och sällskap åt barnen — som de kanske ofta ha mer än nog af under lektionerna — de äfven skola ha samma befattning hos modern. Männe en guvernant kan sköta allt detta? Helt säkert ej utan att hennes egentliga verksamhet lider däraf.

Hvad vidare beträffar det att »de flesta guvernanter vilja gifva sig och detta är ju ej att förtänka dem», gifver jag ins. fullkomligt rätt. Att de hellre vilja ha ett eget hem än vara i andras såsom ett nödvändigt ondt, »en verklig plåga», kan man ej förtänka dem. Skulle de vara så okloka att ej dessförinnan ha inhämtat, hvad en husmoder bör veta, blir det mannens förlust, det är sant, men också endast hans.

Att många föräldrar nu mera än förr sända sina barn i skolan, är ett obestridligt faktum, men att skylla äfven det på guvernanterna är väl tämligen sökt. Hvad som däremot är säkert är, att de allra flesta unga flickor, som äro i tillfälle därtill, hellre utbildas till lärarinnor för skolan än hemmet just för att, när de läst sina timmar där, vanligen 4 å 5 om dagen, de helt disponera sin tid. Men hvar och en kan ju förut öfverenskomma med sin lärarinna om, hvad hon har att göra, så komma inga missräkningar efteråt.

Det kunde måhända också vara skäl eftersinna, hvarför hon, när så är förhållandet, springer upp på sitt rum efter inmundigandet af maten och kvarstannar där till nästa matbud? Mer än en husmoder får kanske, om hon vill vara ärlig, tillstå, att hon långt ifrån uppför sig så som hon borde mot den, som med henne delar ansvaret för hennes barns uppfostran. I vår tid skulle väl bildning vara det, som nivellerar både ständs- och förmögenhetsförhållanden, och likväl känner nog lärarinnan rätt ofta, då hon söker sällskap hos den öfriga familjen, den kyla, som man icke miss-tager sig på, och som påminner om de bekanta orden ur Wikners berättelse »Den hederlige väf-varen i Korinth»: »Kom ihåg, att du är en spindel». Finge hon i stället röna litet vänlighet i det främmande hemmet, har jag mycket misstagit mig, om hon skulle föredraga ensamheten på sitt rum.

Hvad slutligen det enligt påstående så vanliga uttrycket »skapt som en guvernant» angår, skulle jag gärna vilja göra en fråga: I hvilket förhållande står en guvernants skapnad till hennes plikter?

C. F.

Svar till tant Lina.

Fullt erkännande det befogade i påminnelsen om sabbatsfriden liksom också i deltagandet för de arbetande och betungade, beder undertecknad i all ödmjukhet att få påpeka följande:

1:o. Matsedlarne i Idun äro icke, mig veterligt, något enväldsmaktens påbud, som måste till sin yttersta gräns följas, utan eger ju envar sin fulla frihet att efter behag omflytta de rätter, som däri förslagsvis anföras för att *underlätta, icke bestämdt föreskrifva* svaret på den för mången så tröttande frågan: Hvad skola vi taga till middag i dag?

2:o. Finnes, såvida jag kan se, icke något hinder för den, som så önskar, att omflytta dagordningen och sätta måndag eller tisdag, eller hvilken dag som helst, framför söndagens matordning, ifall denna skall så ytterligt noga följas.

3:o. Beder jag få upplysa, att de fyra rätterna på söndagen bestämmas med tanke på, att endera kött eller fiskrätten skall kunna utan svårighet uteslutas. Att söndagen blifvit vald till exponent af husmoderns matlagningskonst, beror endast därpå, att veckan skall ju med någon dag börjas och därtill passar söndagen bäst. Att den rikligaste matsedeln kommer först på matordningen är ju rimligt, liksom att åtminstone en sådan förekommer i den enklare matordning, som man antager är i hvardagslag bruklig hos de flesta, som ej äro gurmänder.

Mathiola.

Ur notisboken.

Efter svenskt mönster. Drottning Carola af Sachsen intresserar sig varmt för de epileptiska barnens vård och uppfostran. Nästa år ämnar hon öppna ett hem för dem, det första i landet; det skall ligga utanför huvudstaden och en framstående läkare och lifmedikus, dr Robert Klemm, skall vara behjälplig med samtära och medikala anordningar för det nya hemmet. På drottningens uppdrag har han tillskrifvit fru *Ebba Ramsay* på Wilhelmsro vid Jönköping, hvars verksamhet i att grunda det första hem för vanföra i Sverige är känd i Tyskland bland de för dessa barn intresserade personer. Efter erhållet svar om hemmet vid Wilhelmsro uppkomst och utveckling har en skrifvelse anlänt till fru Ramsay från hennes öfverhofmarskalk, uttryckande drottning Carolas belåtenhet med de erhållna upplysningarna och fotografierna af hemmet vid Wilhelmsro, som nu i mer än 20 år hunnit visa lämpligheten af sin anläggning både i ett och annat hänseende.

»Tjänande systrar». Med två eller tre dagars mellanrum ha Göteborgstidningarna i denna vecka på sin första sida tillkännagifvit två dödsbud, hvilka helt säkert af samtliga dess läsare räknats till det slag, som få gå oanmärkta förbi. De talade nämligen om att jungfru *Anna Larsson* 78 år gammal, och dennas syster, jungfru *Lovisa Larsson*, 71 år gammal, aflidit. Det märkligaste med dessa gamla trojänarinnor är emellertid det, att de under hela sin långa lefnad tjänat till sammans, den ena som hustru och den andra som kokerska; det har, hvilket är det alla märkligaste, dock icke varit i samma familj, utan i flera, men där den ena fått anställning, dit har den andra velat och fått följa efter. Så har år efter år, flyttning efter flyttning skett, och de pliktrogna systrarna ha ständigt varit förenade. Då den ena lades på sjuksängen, dröjde det icke länge innan den andra drabbades af samma öde, och då döden-befriaren gaf 78-åringen sin orlofsedel, ville äfven 71-åriga ha sin. Troget förenade som de varit i lifvet, blefvo de det ock i döden.

En fröken Worpitzky, en polsk dam som aflagt juris doktorsexamen, gjorde här om dagen, åtföljd af en sällskapsdam, ett besök i Stockholms rådhus för att taga kännedom om rättens arbetsordning m. m. Under två timmars tid öfvervar hon sålunda brottmålsransakningar å fjärde afdelningen, hvarvid en af rättens ledamöter för henne tolkade målens beskaffenhet och rättens behandling af desamma.

Föreningen för sömmerskor firade i söndags afton årsfest å Stora börsalen härstädes, hvarvid programmet upptog åtskillig underhållning samt uppläsning af årsberättelsen. Föreningens verksamhet har omfattat: en sjukkasse, hvilkens ändamål är att genom fri läkarevård och medicin samt penningunderstöd gifva medlemmarne hjälp under sjukdom; samt hjälpkassan, hvilkens ändamål är att gifva tillfälliga understöd samt att bispunga konvalescenter, till dess de återvunnit sin fulla arbetskraft. Därför äro här, liksom under flere föregående år, ett sommarhem varit anordnat för dem af föreningens medlemmar, som däraf varit i behof och kunnat begagna sig. Som vanligt åtnjöto tjugo medlemmar vederkvickelse å sommarhemmet. Vidare utdelades understöd till landtvistelse å själfvaldt ställe åt 9 personer. Medel till kalla och varma bad ha utdelats till 26 medlemmar, hvilka icke ha fått tillfälle att vistas på landet. Den kurs i friskgymnastik, som genom kvinnliga gymnastiksällskapet anordnats, har dessutom stätt föreningens medlemmar till buds mot en ringa afgift.

Inkomsterna under året ha uppgått till 2,889 kr. 3 öre och utgifterna till 2,565 kr. 68 öre. Tillgångarne voro den 1 oktober 1893 13,730 kr. 24 öre.

»En dubbelstjärna». Båda de berömda sångerskor, som nyligen gästade vårt land och hvilka porträtt Idun meddelat, nämligen fruarna *Marcella Sembrich* och *Nelly Melba*, ha af konung Oscar hugnats med medaljen Literis et artibus.

Ett hem för lärarinnor, in- och utländska, hvilka vistas i Stockholm kortare tid för att hospitera vid skolorna, för att studera vår slöjdn-

Juvelerare
K. ANDERSON

Juvel-, guld- och silfverarbeten, passande till lysnings- och hederspresenter. **Bordsilfver**, eleganta mönster till lägsta pris efter dagens kurs å silfver. **Armband, Broscher, Nålar, Ringar, Kedjor** etc. i stort och modernt urval till billigaste pris. **Diamantringar** med 1, 3 och 5 diamanter från 20, 60 och 125 kr. **Reela varor. Billiga priser.** Bref besvaras omgående.

dervisning eller dylikt, har länge varit ett önskningsmål för dem, som känna hvilka svårigheter unga kvinnor kunna vara utsatta för på en främmande plats, där de ofta nödgas sakna både skydd och trefnad. Efter exempel från utlandet har man därför varit betänkt på att redan till hösten söka få till stånd ett sådant hem, och man påräknar understöd därför af intresserade, då det ej är antagligt att hemmet, åtminstone icke under de första 4—5 åren skall kunna bära sig ekonomiskt. Det är fröken *Louise Andrié* som satt sig i spetsen för företaget, för hvilket hon redan lyckats vinna understöd af en del personer.

Firman Th. Winborg & Co, välkänd för Iduns läsekrets genom sina utmärkta fabriker af ättika, senap, säser, laktoserinkakao, jästpulver m. m., om hvilka firmans ständigt återkommande annonser i Idun erinra, har fått dessa sina tillverkningar prisbelönta vid världsutställningen i Chicago.

Svenska villans värdinna. Från Chicago hemkom för några dagar sedan till Göteborg fru Arthur Leffler, den svenske kommissariens maka. Fru Leffler har, som Idun redan i sammanhang med hennes porträtt meddelat, i Chicago på sitt älskvärda sätt fyllt en representationsplikt, som sannerligen icke varit utan sin stora betydelse när det gäller att i det aflägsna landet vinna sympatier för vårt land.

Dödsbud. I Kungsbacka har aflidit änkefru *Martha Stina Schöldström*, född Åberg, i en ålder af 79 år. Den bortgångna var en rikt begåvad och talangfull kvinna, som i hälsans dagar förde ett fint hem i den lilla apotekarbostaden i Kungsbacka. Hon efterlämnar flera barn, bland hvilka den äfven för Iduns läsekrets välkände skriftställaren Birger Schöldström. Vi skola återkomma.

Näs-slöjd i Neapel. Undervisning i svensk slöjd kommer att meddelas vid en berömd högre flickskola i Neapel, Instituto froebeliano. Fröken *Victoria Appeltoft* från Näs har efterskrifvits och skall stanna vid nämnda skola ett års tid att gifva dess lärarinner undervisning i slöjd.

Teater och musik.

Kungl. operan. Lördagen den 25 dennes taga de franska föreställningarna med den berömda skådespelaren *Febvre* i spetsen sin början.

K. Dramatiska teatern. Vår talangfulle och flitige dramatiker hr *Knut Michaelson* har åter beredt oss en angeäm premier med sitt nya helaftonsstycke, treaktskomedien »Förr i världen». Författaren har denna gång lämnat de moderna ämnena och valt att teckna en sedebild från 1600-talet, från det svenska land- och junkerlivet under tiden närmast efter 30-åriga kriget. Han har lyckats gifva en mycket kraftig och trovärdig teckning af de ej allt för förfinade seder, hvilka då rådde som en kvarleva af krigets råhet, och såväl i språkets behandling som i hvarje detalj af karaktärsskildringen och styckets rent sceniska uppsättning, hvilken författaren personligen ledt, har han nått god och äkta verkan. Arbetet i sin helhet vittnar om en utsträckt af hr Michaelsons redan förut skattade talang, hvilken man kanske knappast förutsatt, men därför naturligtvis så mycket mera gläder sig åt.

Utförandet på Dramatiska teatern var i det hela värdigt. Hr *Hillberg* gaf en karaktärsfull tolkning af kyrkoherden Gunnérus och fröken *Ahlander* som hans morska hustru Barbro var helt enkelt öfverdådig — utan tvifvel den bästa af samtliga rollinnehafvare. Af tvänne unga kvinnor, den okonstlade lilla prästdottern och den stolta adelsfröken, gäfvu fru *Seelig Lundberg* och fru *Sandell* bilder, som lyckligt stodo emot hvarandra genom sin naturliga kontrastverkan. Hr *Skånberg* var som oftast ställig i sin riddardräkt och hr *Envall* i sin robusta, men i grunden hjärtegod karlavulnhet en vinnande fänrik Axelsson. Minst på sin plats var kanske hr *Fredrikson* som öfverste Lillie — hr *Fredrikson* passar nu en gång för alla ej så godt i kostym.

Publikens bifall var lifligt, och enträgna rop på

författaren förspordes efter ridans sista fall, hvilka dock ej af denne kunde efterkommas.

Södra teatern gifver i dag fredag för första gången »Aladdin». Nämnda stycke, ett feeri med sång och baletter i 12 tablåer, är en af Hector Crémieux verkställd skämtsamt bearbetning af sagan »Tusen och en natt». På dess sceniska utstyrel hafva inga kostnader sparats; öfver 200 kostymer förekomma i stycket och de dansandes antal uppgår till 60 damer och herrar. Samtliga dekorationer ha förfärdigats af Carl Grabow, kostymerna, efter teckningar af direktör H. Christiernsson, hafva förfärdigats dels hos hr Schlyter, dels på teaterns atelier. Baletten är infövd af premiärdansösen Gunhild Rosén, musiken komponerad och arrangerad af kapellmästaren Björn Halldén.

Fru Teresad Albert-Carrenos afskedsmatiné sistlidne söndag hade lockat en så talrik publik, att åhörarna äfven fyllde själfva musikestraden. Ett så lifligt intresse torde näppeligen hafva visats någon främmande konstnär sedan violinälfvan Tuas första besök härstädes. Också blef afskedsmatiné, för hvilken den framstående konstnärinnan nästan öfverträffade sig själf, en enda stor ovation för henne, i hvilken låg ett oförtydligt: *välkommen åter snart!*

Musikföreningen gifver nästkommande tisdag den 21 dennes sin första konsert för säsongen. Härvid kommer att utföras: Cherubinis »Anakreon-uvertyr», Beethovens härliga mässa i c-dur, Normans hymn »Rosa rorans bonitatem» samt romans för violin i g-dur af Beethoven.

Force majeure.

Skiss för Idun
af
Frank Truth.

Det var en afton i slutet af september 188... I en lyxfullt, men gammaldags möblerad salong, å ett herregods i mellersta Sverige, satt en ung flicka vid en till hälften nedbrunnen brasa. Hon satt, eller snarare halflåg, aldeles orörlig. Den fina, smärta gestalten var utsträckt i hela sin längd, och det lilla blonda hufvudet hvilade mot de under nacken sammanknäpta händerna. Ögonen, som voro fixerade på elden, uttryckte en nästan pinsamt intensiv längtan.

Hennes själ var koncentrerad på minnet af något, som händt henne för ungefär ett år sedan. Hon såg ännu, huru *han* stod där vid vagusdörren efter att hafva hjälpt henne i vagnen, så den höga, smärta gestalten, såg de fina, aristokratiska ansiktsdragen, de rödblonda mustacherna, den varma, kärleksfulla blicken, kände tryckningen af hans hand, hörde hans bråskande dämpade stämma: »Ja, i morgon måste jag resa, men jag kommer tillbaka en dag — jag kan och får inte säga mera. Vänta på mig — säkert — säkert?» En ömsesidig handtryckning, vagusdörren smäller igen, och hon ser honom inte längre.

Och det var ständigt så, då hon var ensam. Samma tafla rullade upp sig för hennes sinne, samma ord ljödo i hennes öron.

Röster hördes emellertid från närmaste rum, och ett drag af missnöje flög öfver den unga flickans ansikte. Så — det var således nödvändigt att taga masken på, att se lugn och likgiltig ut, eller, ännu svårare, att visa sig glad och munter. — Hon reste sig långsamt och gick emot en gråhårsman, som just nu trädde in i rummet. Det var hennes förmyndare, godsets ägare, baron von Badener. Sextioårig var han ännu ganska vacker, men ett kroniskt invärtes lidande hade gifvit honom ett tårnt och sjukligt utseende. De sista tre åren hade han till följd af tilltagande sjuklighet icke ens om vintrarne vistats i Stockholm, och då hans gamla värderade vän, öfverste Falkendorff, vid sin död anförtrodde sin enda dotter i hans vård, led hon en verklig ljuspunkt i generalens numera enformiga lif.

Ruth hade i öfver två år haft sitt hem hos generalen och höll innerligt af honom. De två förstodo sig på hvarandra, men hade båda svårt att komma öfverens med gamla fröken Malla, generalens syster, som i många herrans år varit värdinna i hans hus.

Medan betjänten tände lamporna, hjälpte Ruth generalen att sätta sig till rätta riktigt bekvämt

i stora länstolen vid bordet, där han vanligen avvaktade tidningarnas ankomst.

»Tack min flicka, tack, tack. Vill du nu också kasta någonting öfver mina fötter, det är riktigt höstväder i dag, och det är mig omöjligt att hålla mig varm.»

»Hvad sa' doktorn i dag, farbror? Jag såg hans vagn på eftermiddagen.»

»A, han sjunger på den vanliga hösttonen. Han vill, att jag skall gifva mig af till rivieran öfver vintern, och i år tror jag inte jag kan slingra mig undan. Han är så bestämd.»

»Han har nog rätt. Det vore ju också oförståndigt att stanna i det här kalla klimatet, då farbror lider så af kylan.»

»Kanske — men hur skulle jag nu reda mig utan dig, tror du?»

»Låt mig följa med, det är det enklaste! — Ack, snälla farbror, tag mig med, jag längtar så gränslöst att få resa, och mest af allt att få resa till Frankrike, för då kan man inte undgå att komma till Paris åtminstone på ett par dagar!»

Ruth hade fallit på knä bredvid generalen och höll nu hans ena hand emellan sina händer tätt intill sin kind.

»Ogörligt, min flicka, ogörligt! För att kunna taga dig med, måste jag ju också taga tant Malla med för att vara förkläde åt dig. Och det skulle jag inte kunna uthärda. Du vet, hur hon enerverar mig här hemma, där hon ändå har allt husfolket att styra med, hvad skulle det då inte bli på en resa, där hon bara hade dig och mig att drilla. Nej — det skulle snart göra slut på den smula lifskraft jag har kvar, kära bara, men...»

»Men...?»

»På ett villkor kunde vi få följas åt — och det vore, om du ville gifva dig med din gamle sjuke förmyndare.»

Ruth gjorde en hastig, ofrivillig rörelse och vände ett ytterligt förvånadt ansikte mot generalen.

»Nå, nå, barnet mitt, vi ska inte mera tala om saken. — Du vet, att du är mig dubbelt kär, därför att du liknar *hennes*, henne som jag förlorade, iunag jag ens hunnit fatta den gränslösa sällheten af att verkligen äga henne.»

Hans hand for med oändlig ömhet smekande öfver Ruths hufvud, och hans ögon fingo ett fuktigt skimmer.

Ruths hjärta fylldes af ett öfversvallande medlidande. Själf älskande med ungdomens hela intensitet, stod det med ens för henne, att den gamle mannens lif måste hafva varit en enda ändlös ökenvandring alltsedan hans unga hustrus död. Hur själfviskt hade hon icke sysselsatt sig med sina egna känslor och förhoppningar — ja, hon hade ju dock hoppet hon — då hon i stället bort hjälpa honom att bära den lifslånga saknad, som fallit på hans lott. Hon ville säga något, men inte ett ord kom öfver hennes läppar. Hon fattade hastigt generalens händer, kysste dem och slöt dem krampaktigt till sitt bröst, under det att hennes hufvud föll ned emot hans axel. — För första gången i sitt lif erfor generalen känslan af att hos en medmänskliga hafva funnit fullkomlig sympati i sin saknad.

Det förblef aldeles tyst under några minuter. Slutligen reste sig Ruth och gick för att röra om elden, som brunnit ned. Nästan samtidigt kom betjänten med post och tidningar. Generalen genomögnade till att börja med några bref, men öfvergick snart till tidningarna, hvilka intresserade honom mycket. Ruth återtog sin plats vid elden och föll åter in i sina drömmar. Generalen bröt först tystnaden.

»Ruth, du kommer ju ihåg den där unga diplomaten greve Gyllenstam — kusin till din vän Märtha Karrer. Han som var på Mosstorp i fjor och var marskalk på hennes bröllop?»

»Ja — jag minns.»

Hon hade under det generalen talade rätat upp sig i stolen. Orden föllo korta och pressade, som om hon fruktat att en enda stund fördröja hvad han kunde ha att meddela. Hon väntade i andlös spänning, orörlig, med ryggen vänd mot generalen som förut.

»Du minns vi hörde i vintras, att han blifvit skickad till legationen i Paris — nu står det här i tidningen, att han för några dagar sedan gift sig där, med dottern till en syd-amerikansk mångmillionär, mr Block. Furstligt bröllop etc. »Greve Gyllenstam har genom sitt älskvärda, vinnande väsende redan hunnit blifva särdeles populär inom härvarande diplomatiska kretsar. »Tacka tusan för det. Praktigt pojke, briljant hufvud, kommer att gå långt, det har jag alltid sagt.»

Och så fortsatte generalen helt lugnt med sin tidningsläsning, aldeles omedveten om, att ett ungt lif sköflats *en passant*.

Ruth satt alltjämt orörlig, dödsblek, som huggen i marmor. Hon hade först en förnimmelse, som om allting stannat inom henne, både andligen och lekamligen. hon tyckte sig icke längre vara till. Plötsligt började dock hjerta och pulsar slå våldsamt, och hon erfor en så öfvervåldigande smärta, att hon endast med yttersta ansträngning förmådde återhålla ett ångestskri. Och så kommo tankarne instormande från alla sidor. Förtviflan, bitterhet, hämnbegär och lifsleda höllo ringdans i den arma lilla hjärtan.

Moderlös som hon var sedan sin späda barn-dom och faderlös sedan två år tillbaka, hade hela hennes djupa, starka känsla koncentrerats i hennes kärlek till Nils Gyllenstam, och då han svek henne, syntes som om hela lifvet svek henne.

Slutligen saktade känslostormen af och efter-träddes af ett apatiskt tillstånd. Hennes apati skulle hafva varit fullständig, om icke den tanken envist återkommit — han, som kunnat glömma, får inte tro, att jag väntat, att jag lider, att jag saknar honom. — Hvad skulle hon göra för att förekomma det? — Jo, det skulle hon göra, hur var det möjligt, att hon inte genast kommit på den tanken.

>Farbror Gustaf!

Hon talade helt sakta, men förskräcktes dock nästan af sin egen stämma, så främmande föreföll den henne.

>Hvad vill du, barnet mitt?

>Jo, jag har tänkt på det där du talade om för en stund sedan — om din resa — och på hvad sätt jag kunde följa dig.

>Inte ska du grubbla öfver det, vännen min. Det var oförståndigt af mig att tala så där egoistiskt. Och nu ska min flicka inte oroa sig med det där mera, lofva mig det.

Generalen hade stigit upp och stod nu bredvid Ruths stol och klappade henne vänligt på hufvudet.

>Jag oroar mig inte alls. Jag ville bara säga dig att — att jag gärna vill bli din hustru och följa dig till rivieran, om det kan bidra till din trefnad.

Hon reste sig, medan hon talade, och stod nu upprätt midt framför honom. Hans ansikte upplyste af ett nästan förklaradt leende, som kunnat gifva henne ett begrepp om, hvilken sällhet hon

beredde honom, om hon sett det. Men hon såg på honom, utan att se honom. Efter att hafva samlat sin sista kraft för att uttala de afgörande orden, var hon nu fullständigt känslöslö och omedveten om hvad som tilldrog sig omkring henne.

Han slöt henne till sitt bröst och tryckte en kyss på hennes panna, tog så det lilla hufvudet mellan sina händer för att riktigt betrakta henne. Han förskräcktes öfver hennes förstörda utseende.

>Men hvad fattas dig då — du är så förfärligt blek? — Ack, mitt stackars, stackars barn, du ska inte göra det offret för min skull. Du lider af det, jag ser det tydligt. Jag kan inte tillåta att du offrar dig.

(Forts.)

En liten nått förtjänst till jul!

En hvar af Iduns ärade läsarinor kan genom att bland sina tekanta försälja Iduns julnummer lätt förtjäna in prenumerationsafgiften för Idun till nästa år.

Nämnda julnummer utkommer liksom föregående, år med mellan 30 och 40 sidor text, denna gång dock i betydligt dyrbarare och vackrare utstyrelse än någonsin förut, då numret kommer att tryckas på särskildt beställt bättre papper och i flere färger. Bidragande är ett trettiotal författare och författarinnor, däribland flere af vårt lands förnämsta. Sålunda kunna vi nämna Sigrid Elmlund (Toivo), Jane Gernandt, Amanda Kerfstedt, Ellen Key, Mathilda Langlet, Vilma Lindh, Charlotte Lindholm, Helena Nyblom, Mathilda Roos, Anna Wahlenberg, Josefina Wettergrund (Lea) och Eva Wigström (Ave) samt Daniel Fallström, Frans Hedberg, Frithiof Holmgren, Georg Nordensson, Johan Nordling, C. D. af Wirsén m. fl. Textbidragen komma att illustreras med ett 40 tal teckningar af Jenny Nyström, Viktor Andrén, David Ljungdahl, August Lindegren m. fl. framstående artister.

Iduns julnummer torde sålunda i år liksom fö-

regående år varda ej blott den ojämförligt rikhaltigaste, utan och den i litterärt hänseende mest framstående af alla jultidningar. Priset är det oaktadt satt lika lågt som förut eller till

endast 50 öre,

hvilket torde kunna betraktas som särdeles billigt för så mycken god och underhållande läsning, därtill illustrerad. Som bekant erhåller hvarje abonnent på Idun ett dylikt julnummer gratis.

Vid köp af minst 10 ex. lämnas dessa för 2 kr. (= 30 öre per st.), 20 ex. 5 kr. 50 (= 27½ öre pr st.), 30 ex. 7 kr. 50 (= 25 öre pr st.), 50 ex. 11 kr. (= 22 öre pr st.) och 100 ex. 20 kr. (= 20 öre pr st.).

Att tidningen lämnas till detta fabulöst billiga pris beror därpå, att den tryckes i en kolossal upplaga, och att utgifvaren mindre afser att på densamma göra sig en förtjänst, än att göra tidningen känd i så vidsträckt kretsar som möjligt till årsskiftet.

Å rekvisitioner på mindre än 5 ex. lämnas ingen provision. Alla rekvisitioner måste åtföljas af kontant likvid. Efter den 5 december mottagas inga beställningar.

De, som hafva tid och lust, kunna sålunda lätt förtjäna in prenumerationsbeloppet för Idun till nästa år.

Med utmärkt högaktning

Frithiof Hellberg,

Utgifvare af Idun.

Innehållsförteckning.

Emma Linck; af A. K.-m. (Med porträtt). — Minnen; efter Hamerling af Malin K. — Våra döttrars hemgift; af E. D. M. — Handledning i konsten att göra vers; af Efraim Rosenius. — Iduns julkalendersbasar. — En julfest; af — n. — Från Iduns läsekrets: Från en annan sida sedt; af C. F. — Svar till Tant Lina; af Mathiola. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Force majeure; skiss för Idun af Frank Truth. — En liten nått förtjänst till jul. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Gåta.

Jag vise gifver hemortsrrätt.
Jag om arbetaren vill värna.
Och svärmarn flyr till mig så lätt,
Och jag välkomnar honom gärna.

Jag många små ock ger ett hem,
Där trygga de få gå och larfva. —
Men utan nåd jag kör ut dem,
Som lata gå och bara slarfva.

Till alla dem, som skydd jag ger,
D-t likväl icke bidrag fattas.
Ett flitens hem i mig man ser,
Och därför också högt jag skattas.

Det biförtjänsten är likväl,
Som gör att saken kan sig bära.
De mina skulle svält ihjäl,
Om den de icke velat lära.

Och det är kaktillverkning just.
Och kakor har jag uppå lager,
Som hafva ljuflig smak och must —
Men konsten ingen af mig tager.

Ej ens åt Idun jag den lär.
— Jag hoppas, hon ej stucken bliver. —
Och henne jag ej heller här
Receipt uppå min nektar gifver.
F. M. C.

Charad.

Mitt första är den vän, som svek
Sitt löfte, en gång gifvet,
Och kärlekslöst ifrån dig vek
(En sorg för hela lifvet).

Mitt andra ständigt byter rum
Och mest i flyttningstider.

Den hyresvärd är ganska dum,
Som dylik gäst ej lider.

Mitt tredje, plus ett h, du såg,
När han i skogen rände;
En annan gång, när stekt han låg
På fatet, man dig sände.

Mitt hela — ej mig missförstå —
Har konstnärsschwung måhända,
Men han sin prägel bär ändå
Att illa den använda.

S. L.

Ifyllningsgåta.

H									
	A								
		F							
			B						
				T					
					M				
						C			
							A		

Om de tomma rutorna i ofvanstående figur ifyllas, så bilda de särskilda raderna: 1) rymdmått, 2) mytologisk personlighet, 3) »benig» handelsvara, 4) musikinstrument, 5) hvad en armé bör vara, 6) nordisk högtidsdryck, 7) »fransad» rullgardin, 8) populärt sommarnöje.

Slubokstäfverna bilda namnet på en omtyckt svensk maträtt och begynnelsebokstäfverna hufvudingrediensen i densamma.

Dramatisk förvandlingsgåta.

Hel grad, Beda: skådespel.
Se en rot: person i Galeotto.

Se det er mentor gett: opera.
Kom Dina: operett.
Var mödan din: operasångare.
Hu ni pank: person i Mikadon.
Böndagens rast: operett.
Du Anni: balettdivertissement.
Sju tak Peder: operett.
Emil tag Otilia: sorgspel.
Tor tig lie: opera.
I helt system: operett.
Tre fat fisk: lustspel.
Ser N. N. polisen: premieaktör.
Ny borrh: skådespelare.

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en dramatisk författare.

Vanja.

Apoköp och proköp.

Lösningsordet för en apoköp måste vara så beskaffadt, att om man från slutet af densamma borttager ett antal bokstäver, uppkommer vid hvarje bokstafs borttagande ett nytt ord eller en ny form af det närmast föregående. Proköpen skiljer sig blott däri från apoköpen, att borttagandet af bokstäver sker från ordets början.

Apoköp.

- 1—5) Ett ting som fördubblas, när du det förräntar.
- 1—4) Hvad matmor må göra, när gäster hon väntar,
- 1—3) Och hvad hon med omsorg då breder på bord.
- 1—2) Till sist helt förtroligt ett tilltalsord.

Proköp.

- 1—5) Namn, som blifvit för vårt öra kärt.
- 2—5) Hvad från »divans» läppar klingar skärt.

3—5) Torkplats, där ej torkats någon tvätt.

4—5) Af vokaler två ett namn så nått.
S. L.

Geografisk gåta.

- 1) En del af Södermanland.
- 2) Ett territorium i Nordamerika.
- 3) Historiskt ställe i Livland.
- 4) Stat i Nordamerika.
- 5) Flod i Europa.
- 6) Stad i Frankrike.
- 7) Stad vid Östersjön.
- 8) Ö i Medelhafvet.
- 9) Berg i Norge.
- 10) Flod i Asien.
- 11) Stad i mellersta Sverige.
- 12) Landskap i Italien.
- 13) Bergstopp i Asien.

Begynnelsebokstäfverna bilda namnet på en svensk författare och slutbokstäfverna namnet på ett af hans verk.

Lösningar.

Logogryfen: Smörgås, mör, säa, gå, gäs, mö, smör, ö, gös, måg, ön, å, så, sön, grå, råg, ås, rå.

Charaden: Sotig.

Bokstafsgåtan: Grönningen, Nederland — 1) Graubünden, 2) Roskilde, 3) Öregrund, 4) Nerike, 5) Idenor, 6) Neapel, 7) Gröna, 8) Essen, 9) Nestad.

Palindromerna: Köl—lök, Mal—lam.

Fyrkantgåtan: Dora, onåd, råda, Adam.

Förvandlingsgåtan: Aluminium, Nebraska, Derby, ruter kung, edelweiss, elfenben — André.

Akrostikon: Rota, Alma, skur, paus, anks — raspa.

Portvin,

skeppadt af firman Cockburn, Smithes & Co i Oporto och härstädes lagrad i flere år: amt garanteradt fritt från främmande tillsatser, rekommenderas såsom synnerligen utmärkt till pris af kr. 2,10 pr but. Riks- o. Allm. tel. K. A. Nydahl & Co, Stålm, Stureplan 2.